

**SIMPOSIO: LA ARTICULACIÓN DEL ESTADO EN AMÉRICA LATINA:
CUESTIONES INTERNAS Y TRANSFRONTERIZAS, SIGLOS XIX-XXI**

21 y 22 de noviembre de 2012

2 créditos de libre elección por la UB (Licenciatura)

1 crédito de reconocimiento académico por la UB (Grado)

Objetivo: Propiciar una reflexión y debate interdisciplinario alrededor de algunos de los aspectos más significativos en la construcción de los estados-nación latinoamericanos (organización socioeconómica, política e ideológica) en el ámbito local, regional y nacional. Se tratarán, entre otras cuestiones, algunas problemáticas relativas a la ciudadanía, la representación, la movilización de actores sociales, la nacionalización de territorios y población.

Asistencia libre y gratuita. La inscripción (40 €) dará derecho a obtener:

- **2 créditos de libre elección** (Licenciatura) y **1 crédito de reconocimiento académico** (Grado)
- el certificado de aprovechamiento
- la monografía derivada del Simposio, algunas publicaciones del TEIAA y material del Simposio

Lugar de inscripción: Departamento de Antropología Cultural, Historia de América y África, Facultad de Geografía e Historia de la UB. C/ Montalegre 6-8. 08001, Planta 2ª, despacho 2085.

Horario de inscripción: Miércoles: 10h-14 h. y 16h-19h. Jueves: 10h-14h.

Mail consultas: teiaa@ub.edu

Web: www.ub.edu/teiaa

Organiza: Taller de Estudios e Investigaciones Andino-Amazónicas (TEIAA)

Patrocina: Facultat de Geografia i Història (UB).

PROGRAMA

Miércoles 21 de noviembre de 2012

Sala de Juntas de la Facultad de Geografía e Historia de la UB. Planta baja

9.30 h. Acreditación de los participantes

10.00 h. Apertura a cargo del Dr. Xavier Roigé, Decano de la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona

10.15 h. Presentación del Simposio a cargo de la Dra. Pilar García Jordán, directora del TEIAA

SESIÓN 1. Organización socioeconómica y política

10.30 h. Antonio Acosta (Universidad de Sevilla). *Oligarquía, café y control social en Guatemala a fines del siglo XIX*

11.15 h. Pausa-Café

11.30 h. Chiara Vangelista (Università degli Studi di Genova). *La administración de un estado de frontera: génesis y desarrollo de los municipios en Mato Grosso (Brasil, 1870-1954)*

12.15 h. Relatoría y debate a cargo de Pilar García Jordán

SESIÓN 2. Mujeres y política

15.30 h. Patricia Martínez Álvarez (Universitat de Barcelona). *Más allá del presupuesto conceptual: el viaje transfronterizo de la escritura política femenina en América Latina y su relación con el Estado, ss. XIX y XX*

16.15 h. Cynthia Folquer (Universidad Santo Tomás de Aquino). *Sociabilidad, política y religiosidad de las mujeres en Tucumán (Argentina) a fines del siglo XIX*

17.00 h. Relatoría y debate a cargo de Chiara Vangelista

17.30 h. Pausa-Café

18.00 h. Avances de investigación

* Gabriela Urizar (Universitat de Barcelona). *Estado y Museos Nacionales en Chile durante el siglo decimonónico. Representación de una nación en construcción*

* Eva Morales Raya (Universitat de Barcelona). *La inmigración en Paraguay en el período de entreguerras (1870-1932)*

* Jesús Ara Goñi (Universitat de Barcelona). *La Acción Católica y la política en el Perú: la posición de los prelados peruanos a principios de la década de 1920*

19.00 h. Relatoría y debate a cargo de Lea Geler

Jueves 22 de noviembre de 2012

Sala de Juntas de la Facultad de Geografía e Historia de la UB. Planta baja

SESIÓN 3. Ciudadanía y representación política

10.00 h. Barbara Potthast (Universitat de Köln). *Entre revolución y continuidad colonial. Catecismos políticos y ciudadanía en Paraguay, 1810 -1870*

10.45 h. Anna Guiteras Mombiola (Universitat de Barcelona). *Representación política en la Amazonía boliviana, 1900-1925*

11.30 h. Pausa-Café

12.00 h. Pilar García Jordán (Universitat de Barcelona). *A propósito de la ciudadanía. El caso Guarayo en la Bolivia republicana (1840-1948)*

12.45 h. Relatoría y debate a cargo de Antonio Acosta

SESIÓN 4. La construcción simbólica de la nación

15.30 h. Gabriela Dalla Corte (Universitat de Barcelona). *La ampliación de la Nación Argentina. Tobas y Pilagás en la Misión Indígena Laishí de Formosa*

16.15 h. Cielo Zaidenweg (Universitat de Barcelona). *La exaltación patriótica en los confines del territorio argentino. El caso emblemático de las escuelas en la gobernación norpatagónica de Río Negro (1908-1930)*

17.00 h. Lea Geler (Universidad de Buenos Aires). *De lo "sublime" a lo "grotesco": negritud, teatro popular y racismo en los albores del siglo XX en Argentina*

17.45 h. Relatoría y debate a cargo de Pilar García Jordán

18.30 hs. Presentación de libros

* Antonio Acosta. *Los orígenes de la oligarquía de El Salvador, 1848-1890*. Sevilla, TEIAA/IHEAL, 2012.

* Anna Guiteras. *De los llanos de Mojós a las cachuelas del Beni, 1842-1938. Conflictos locales, recursos naturales y participación indígena en la Amazonía boliviana*. Cochabamba, Instituto de Misionología/Ed. Itinerarios/ABNB, 2012.

* Gabriela Dalla Corte. *Mocovíes, franciscanos y colonos de la zona chaqueña de Santa Fe (1850-2011). El liderazgo de la mocoví Dora Salteño en Colonia Dolores*. Rosario, Prohistoria Ediciones/TEIAA, 2012.

Clausura

SIMPOSI: L'ARTICULACIÓ DE L'ESTAT A AMÈRICA LLATINA: QÜESTIONS INTERNES I TRANSFRONTERERES, SEGLES XIX-XXI

21 I 22 de novembre de 2012

2 crèdits de lliure elecció per la UB (Llicenciatura)

1 crèdit de reconeixement acadèmic per la UB (Grau)

Objectiu: Propiciar una reflexió i debat interdisciplinari al voltant d'alguns dels aspectes més significatius de la construcció dels estats-nació llatinoamericans (organització socioeconòmica, política i ideològica) en l'àmbit local, regional i nacional. Es tractaran, entre altres qüestions, algunes problemàtiques relatives a la ciutadania, la representació, la movilització d'actors socials, la nacionalització de territoris i població.

Assistència lliure i gratuïta. La **inscripció** (40 €) donarà dret a obtenir:

- **2 crèdits de lliure elecció** (Llicenciatura) i **1 crèdit de reconeixement acadèmic** (Grau)
- el certificat d'aprofitament
- la monografia derivada del Simposi, algunes publicacions del TEIAA i material del Simposi

Lloc d'inscripció: Departament d'Antropologia Cultural, Història d'Amèrica i Àfrica, Facultat de Geografia i Història de la UB. C/ Montalegre 6-8. 08001, Planta 2ª, despatx 2085.

Horari d'inscripció: Dimecres: 10h-14 h. i 16h-19h. Dijous: 10h-14h.

Mail consultes: teiaa@ub.edu

Web: www.ub.edu/teiaa

Organitza: Taller d'Estudis i Investigacions Andino-Amazònics (TEIAA)

Patrocina: Facultat de Geografia i Història (UB).

PROGRAMA

Dimecres 21 de novembre de 2012

Sala de Juntes de la Facultat de Geografia i Història de la UB. Planta baixa

9.30 h. Acreditació dels participants

10.00 h. Obertura a càrrec del Dr. Xavier Roigé, Decà de la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona

10.15 h. Presentació del Simposi a càrrec de la Dra. Pilar García Jordán, directora del TEIAA

SESIÓ 1. Organització socioeconòmica i política

10.30 h. Antonio Acosta (Universidad de Sevilla). *Oligarquia, cafè i control social a Guatemala a finals del segle XIX*

11.15 h. Pausa-Cafè

11.30 h. Chiara Vangelista (Università degli Studi di Genova). *La administració d'un estat de frontera: gènesis i desenvolupament dels municipis a Mato Grosso (Brasil, 1870-1954)*

12.15 h. Relatoria i debat a càrrec de Pilar García Jordán

SESIÓ 2. Dones i política

15.30 h. Patrícia Martínez Álvarez (Universitat de Barcelona). *Més enllà del supòsit conceptual: el viatge transfronterer de l'escriptura política femenina a Amèrica Llatina i la seva relació amb l'Estat, ss. XIX y XX*

16.15 h. Cynthia Folquer (Universidad Santo Tomás de Aquino). *Sociabilitat, política i religiositat de les dones a Tucumàn (Argentina) a finals del segle XIX*

17.00 h. Relatoria i debat a càrrec de Chiara Vangelista

17.30 h. Pausa-Cafè

18.00 h. Avenços d'investigació

* Gabriela Urizar (Universitat de Barcelona). *Estat i Museus Nacionals a Xile durant el segle decimonònic. Representació d'una nació en construcció*

* Eva Morales Raya (Universitat de Barcelona). *La immigració a Paraguai en el període d'entreguerres (1870-1932)*

* Jesús Ara Goñi (Universitat de Barcelona). *La Acció Catòlica i la política al Perú: la posició dels prelats peruans a principis de la dècada de 1920*

19.00 h. Relatoria y debate a càrrec de Lea Geler

Dijous 22 de novembre de 2012

Sala de Juntes de la Facultat de Geografia i Història de la UB. Planta baixa

SESIÓ 3. Ciutadania i representació política

10.00 h. Barbara Potthast (Universitat de Köln). *Entre revolució i continuïtat colonial. Catecismes polítics i ciutadania a Paraguai, 1810 -1870*

10.45 h. Anna Guiteras Mombiola (Universitat de Barcelona). *Representació política a l'Amazonia boliviana, 1900-1925*

11.30 h. Pausa-Cafè

12.00 h. Pilar García Jordán (Universitat de Barcelona). *A propòsit de la ciutadania. El cas Guarayo a la Bolívia republicana (1840-1948)*

12.45 h. Relatoria i debat a càrrec d'Antonio Acosta

SESIÓ 4. La construcció simbòlica de la nació

15.30 h. Gabriela Dalla Corte (Universitat de Barcelona). *L'ampliació de la Nació Argentina. Tobas i Pilagás a la Missió Indígena Laishí de Formosa*

16.15 h. Cielo Zaidenweg (Universitat de Barcelona). *L'exaltació patriòtica als confins del territori argentí. El cas emblemàtic de les escoles en la governació norpatagònica de Río Negro (1908-1930)*

17.00 h. Lea Geler (Universidad de Buenos Aires). *De lo "sublim" a lo "grotesc": negritut, teatre popular i racisme a inicis del segle XX a Argentina*

17.45 h. Relatoria i debat a càrrec de Pilar García Jordán

18.30 hs. Presentació de llibres

* Antonio Acosta. *Los orígenes de la oligarquía de El Salvador, 1848-1890*. Sevilla, TEIAA/IHEAL, 2012.

* Anna Guiteras. *De los llanos de Mojós a las cachuelas del Beni, 1842-1938. Conflictos locales, recursos naturales y participación indígena en la Amazonía boliviana*. Cochabamba, Instituto de Misionología/Ed. Itinerarios/ABNB, 2012.

* Gabriela Dalla Corte. *Mocovíes, franciscanos y colonos de la zona chaqueña de Santa Fe (1850-2011). El liderazgo de la mocoví Dora Salteño en Colonia Dolores*. Rosario, Prohistoria Ediciones/TEIAA, 2012.

Clausura